

SISZÁNTÓ

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, ahétféltől
Ünnep utáni napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.
A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

ELŐFIZETÉSI ÁRA
A kiadóhivatalban átvéve.
Egész évre 10 k.
Negyedévre 4 "
Helyben hához hordva:
Egész évre 20 kor.
Negyedévre 5 "
Videkre postán szállítva:
Egész évre 24 kor.
Negyedévre 6 "
Egyes szám ára 8 fillér.

XXI. évfolyam 111. szám.

Nagyvárad.

Kedd 1915 május 18.

A miniszterelnök az olasz ügyről.

Hetek óta érdeklődéssel, de azért feltétlen nyugalommal várjuk, mit határoz Olaszország: megtartja-e kötelességéhez képest semlegességét, vagy pedig a háborúnak rohan neki fejfel? Nyugalommal várjuk, mert minden eshetőségre készen állunk és mert bizunk az olasz nép és vezetői józanságában, hogy a józan belátás fogja őket vezetni, nem pedig az entente hazug esábitása.

Tegnap ebben a tárgyban világra szóló jelentőségű nyilatkozat történt a magyar képviselőházban. Mint ebben a válságos időben annyiszor: most is Magyarország jelent meg a világ előtt mint a Habsburgok hatalmának alapja, most is Budapesten szólalt meg a magyar és osztrák külpolitika, most is a magyar országgyűlés szól bele külpolitikánk irányításába s Magyarország miniszterelnökének szavaiból értesül az egész világ arról, minő álláspontot foglal el Magyarország és Ausztria az olasz nemzet kívánásaival szemben.

Megtudja a világ, megtudja Olaszország a legilletékesebb helyről, Magyarország miniszterelnöki székéből, hogy az olasz nemzet igényei, óhajai iránt a legteljesebb jóindulattal viseltetünk. Amit régóta beszéltek, mint sejtést, azt most pozitív formában is bejelentette Tisza István: igenis

tettünk területi ajánlatot Olaszországnak,

de nem taktikázásból, mint az entente, hanem

az Olaszországgal való tartós jó viszony biztosítása szempontjából, a hagyományos magyar-olasz baráti politika alapján.

Semmi ok, sőt semmi ürügy sincs tehát arra, hogy Olaszország-

ban D'Annunzio, ez a pegazusról lepottyant férfitrimadonna lármázása döntsön. Olaszország békésen, egy csepp vér kiontása nélkül juthat nemzeti ideáljai teljesítéséhez, és ami legalább annyival felér: a középeurópai hatalmak tartós és becsületes további barátságához, melynek jelenlegi pozícióját is köszönheti.

Az országgyűlés ülésének erről a részéről a következő tudósításunk szól:

Andrássy interpellációja az olasz kérdésben

Budapest, május 17. A képviselőház mai ülésén Beöthy Pál elnök bejelentette, hogy gróf Andrássy Gyula, az olasz kérdésben sürgős interpelláció előterjesztésére kért engedélyt. Az elnök az interpelláció előterjesztésére az engedélyt megadta.

Gróf Andrássy Gyula előterjeszti interpellációját gróf Tisza István miniszterelnökhöz intézve. Kérde, hogy igaz-e az a hír, melyet német lapok tettek közzé, mely szerint Olaszországnak területi engedményeket ajánlottunk fel. A részleteket nem kutatja, de bármi történjék is, a magyar nemzet nyugalommal, férfias elszántsággal várja a bekövetkezőket. (Taps a képviselőház összes pártjainál.) Nem ijed meg semmitől. (Általános taps.) Ha ez a hír igaz, úgy reméli, hogy a területi engedmény felajánlása nemcsak a momentán veszélyek elhárítására történt, hanem a régi magyar politika folyamánként az olasz-magyar barátság fenntartása érdekében tétetett.

Gróf Tisza István miniszterelnök azonnal felel az interpellációra. Beszédének lényege a következő:

Igaz, hogy a monarchia területi engedményre tett ajánlatot Olaszországnak a tartós semlegesség biztosítására. A két nemzet közti állandó barátság mindkettőnek nagy életérdeke, mely megköveteli, hogy súlyos áldozatok árán is igyekezzünk a felszínre dobott ütközési pontokat elhárítani. Nem taktikai okból, pillanatnyi nehézségek elhárításáért, hanem mert ezzel szolgáljuk a nemzet érdekeit. (Általános éljenzés.) Ha sikerül ezzel megvetni a barátság biztos alapjait, új erővel fog feltörni a magyar és az olasz nemzet közti rokonszenv.

A miniszterelnök a Ház általános helyeslése mellett fejezte be beszédét. A miniszterelnök választát a Ház egyhangulag tudomásul vette.

Czillér Imre áruháza

a nyári idény összes újdonságai-
val legdusabban van felszerelve

szövet delin, selyem, zefir, karton, fehér, fekete himzett és aszur batisztok gyönyörű mintákban.

Bluzok, csipke és batiszt gallérok, keztyűk, harisnyák, Vásznak, fehérneműek gyári lerakata 250 db. finom bőrri-
dők, kötények, gyermek ruhácskák, kabátok, ernyők. :: dikülalkalmi vétel folytán rendkívül olcsón kerül eladásra.

Przemysl kiürítése.

Budapest, május 17. (Saját tud.) **Mezőlaborcáról jelentik: A Przemysl előtti utakat szakadatlanul ágyuzzuk. Már ötödikén megkezdődött Przemyslben a kórházak és raktárak kiürítése. A férfi lakosság nagy részét elvitték. Közülök többet, mint gyanusokat az oroszok letartóztattak.**

Drohobycot elfoglaltuk.

Budapest, május 17. (Hivatalos.) A lefolyt két hét makacs harcainhoz viszonyítva a tegnapi nap általában az egész arcvonalon jelentős esemény nélkül telt el.

A hadseregek előrenyomulása további tért nyert. A Felső-Dnyeszter irányában előrehaladt oszlopok egyes részei Drohobycot is elfoglalták, újabb 5100 orosz elfogtak és 8 géppuskát zsákmányoltak. Höfer.

Elfogott orosz katonavonatot.

Krakó, május 17. Neu-Sandecből táviratozzák a Nova Reformának: Újabb orosz hadifogolyszállítmány érkezett ide 6700 orosz katonával, a kik Jasloban kerültek fogságba. Katonavonaton szállították őket Rzešovból Jasloba erősítésként, de későn érkeztek, mert időközben az orosz csapatok kénytelenek voltak Jasloból menekülni s mire az erősítőcsapatok Jasloba érkeztek, már a szövetségeseké volt a város és a katonavonatot elfogták.

A przemysli püspök halála.

Krakó, május 17. Przemyslből érdekes híreket kapott a Nova Reforma. Az oroszok bevonulása után a katonai városparancsnok kinevezte dr Blazovski kormánybiztost Przemysl polgármesterévé s mikor a cár látoga-

tóban volt, az orosz parancsnok utasította Blazovskit, hogy a város polgársága nevében ő üdvözölje új uralkodója gyanánt a cárt. Dr Blazovski kereken megtagadta a hódolat bemutatását s ezért az orosz katonai parancsnok elfogatta s azután Szibériába vitette.

Még szomorubb sorsra jutott Czechoviaz przemysli püspök, akinek halála hírének már jelentették a lapok. A rutén püspököt az orosz katonai uralom elmozdította állásától és kényszerítette, hogy a püspöki palotát hadadéktalanul hagyja el. Az agg egyházfejedelem, aki különben is beteges volt, nyíltan szembeszállt az orosz katonai parancsnokkal s nagy izgalmon ment keresztül; egy ilyen alkalommal szélhűdés érte s néhány napra aztán meghalt.

A forrongó Olaszország.

Budapest, május 17. (Saj. tudósítónk.) A Berliner Tagblattnak jelentik Luganóból: Tekintettel az országban észlelhető orkánra, kérdéses dolog, hogy kezd-e Giolitti parlamenti akciót. A „Secolo“ a többi háborus lappal együtt ujong. A török nagykövetség titkárát a római „Aragona“ kávéházban a helyiség elhagyására kényszerítették. A jelentések szerint az egész országban nagy tüntetések folynak a háború mellett és ellen egyaránt. Cataniában az osztrák-magyar és a török konzulátus előtt hevesen tüntettek. A tüntetés folytatását a katonaság megakadályozta.

A Salandra kormány és a király.

Budapest, május 17. (Saját tudósítónktól.) A Pester Lloyd írja: A Lokalanzeigernek jelentik Rómából, hogy ha a csütörtöki összeülő népképviselet Salandra politikáját helyteleníti, a minisztériumot a király mégis elbocsátja. Lehet, hogy a háború hívei mértéktelen agitációval igyekeznek hatni a képviselőkre. A király az alkotmányos szokáshoz híven a kamara megnyilatkozását szükségesnek tartja.

Mit akart a Salandra-kormány?

Lugano, május 17. A legutóbbi minisztertanácson elhatározta a kormány, hogy május 20-án közölni fogja a kamarával, hogy elrendelte az általános mozgósítást. Bülow herceg közbelépése azonban — írja a Secolo — megghiúsította ennek a tervnek a keresztülvitelét.

Az olasz képviselőházat elnapolják.

Róma, május 17. A Tribuna szerint a képviselőházat ismét elfogják napolni, mert a kormányválság miatt nem lehetett az első ülés napirendjét a törvényes határidőben közzhírré tenni, de azért is, mert semmi sür-

gős ok sincs a képviselőház összehívására, minthogy a költségvetési provizórium június végéig tart.

Bülow és Macchio tanácskozása.

Budapest, május 17. (Saját tud.) Báró Macchio osztrák-magyar nagykövet tegnap délelőtt meglátogatta Bülow herceget a Villa Maltában. A két nagykövet teljes háromnegyed óra hosszat tanácskozott egymással.

Románia álláspontja változatlan.

Bukarest, május 17. A Moldova jelentik: A kormányt támogató politikusok körében mindinkább megerősödik az a mog-

győződés, hogy Olaszország bármiféle viselkedése nem fogja maga után vonni Románia akcióját. Románia továbbra is a fegyveres várakozás politikáját követi.

Egy másik cikkében azt írja ugyanez az újság, hogy az egyetlen garancia, amit Románia az ententétől elfogadhatna s amit az ententenak nyújtania kellene, Oroszország alapos legyőzése. E nélkül a biztosíték nélkül az entente minden ígérete — a naiv lelkek félrevezetése. A szerbek is garanciát kaptak az ententétől és mégis irgalom nélkül fölládozzák őket.

Német apát a Vatikánban.

Genf, május 17. A Corriere della Sera jelenti: Az Aventino hegyen levő Szent Anselm kolostor német szerzetesei elutaztak. Stopzingen Benedek-rendi apát, Vilmos császár személyes barátja, a pápánál keresett oltalmat, aki a garancia törvény értelmében megengedte, hogy az apát a Vatikánban lakjék.

A szövetségesek vesztesége a Dardanelláknál.

Konstantinápoly, május 17. (M. T. I.) A főhadiszállás közli: A dardanellai arcvonalon tegnap reggel Ari Burnu mellett három ellenséges zászlóalj technikai csapatok támogatva több váratlan támadást intézett jobbszárnyunk állásai ellen. A támadásokat mindannyiszor az ellenség veszteségeivel visszavertük és ellentámadásainkkal az ellenséget főállásáig vetettük vissza. Az ellenség háromszáz halottat hagyott a harc-téren, száz fegyver és sok hadianyag jutott a kezünkbe. Részünkről aránylag csekély volt a veszteség.

Az ellenséges hajók tegnap is eredménytelenül bombázták ütegeinket, a tengerszoros bejáratánál. Sed-il-Bahnál hevesen tüzeltek ütegeink az ellenséges állásokat.

A Vengeanse angol páncélos hajót három lövedékünk találta. Aviatikusaink eredményel bombázták a Sed-il-Bahr mellett álló ellenséget.

London rendőrsége a németek ellen.

Rotterdam, május 17. A New Statesman írja, hogy azok a mozgalmak, amelyek az utolsó héten Angliában keletkeztek a német nemzetiségű állampolgárok ellen, halatlan szegényt hoznak Angliára. Az újság ezekért a tüntetésekért a legnagyobb felelősséget a rendőrségre hárítja, mert tapasztalatai szerint nem egy rendőrhatalóság egyszerűen megtagadta a közbelépést, amellyel a tüntetéseket elcsendesíthette volna. A rendőrség még a németektől elrabolt holmi elosztásánál is segédkezett a tüntető csöcselőknek.

Német tengeralattjárók a Földközi-tengeren.

Athén, május 17. Újabb jelentések szerint a Földközi tengeren folytonosan újabb és újabb német tengeralattjáró naszádok tűnnek fel. Egy francia gőzös, amely Marseillebe visszatért, kedden a várostól nem messze szintén egy német tengeralattjárót látott. A Peninsular angol társaság egy gőzöse csak nehezen menekült meg egy német tengeralattjáró támadásától.

A portugál forradalom.

Madrid, május 17. Az El Mundo jelenti: Hajnali félnégy órakor adták meg a jelt a felkelőknek három ágyulövessel. A lövöldözés csakhamar általános lett. Négy

óra tájban lovasság és tüzérség vonult fel és tüzelni kezdtek a felkelőkre. A polgárok bementek a laktanyákba és felszólították a katonákat, hogy csatlakozzanak a felkeléshez. Délben az egész városban lövöldöztek. Számos sebesültet szállítottak az arzenálba. A tömeg folyton ezt kiáltotta:

— Le a diktatúrával!

Az összes matrózok csatlakoztak a felkelőkhez és a hadihajók felhúzták a köztársasági lobogót. Ariaga elnök elhagyta Belemet és republikánus gárdisták kíséretében Lisszabonba ment. Badajoz kormányzó a spanyol kormánynak tett jelentésében azt írja, hogy az Adamastor cirkáló adta meg a jelt a felkelésre Lisszabon bombásával. Az elkantarai laktanyát kétszáz polgár megostromolta. Sokan meghaltak és megsebesültek.

A köztársasági gárda, a mely hű maradt a kormányhoz, megszállotta a város tereit s a stratégiai pontokat és szétszórta a tömeget. Több bomba felrobbant. A Vasco di Gama hadihajó titkos kormány megbízással elhagyta Lisszabont. Lisszabon környékén a vasúti és táviróforgalom megszakadt. Elvas helyőrsége is kitart a kormány mellett és csapatokat küldött Lisszabonba. Portóban és Allegrében a polgárok felgyújtották az angol parafagyárat. Oportóban többen megsebesültek.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, május 17.

A Ház a kuriai bíráskodásról szóló törvényjavaslat tárgyalását folytatta.

Beóthy Pál elnök háromnegyed tizenegyor nyitotta meg az ülést. Az elnök ezután így szól:

— Jelentem a tisztelt Háznak, hogy gróf Andrássy Gyula sürgős interpellációra kért és kapott engedélyt a monarchia és Olaszország közötti viszony tárgyában. Az interpelláció meghallgatására délután fél háromkor tér át a Ház.

Ezután a kuriai bíráskodás tárgyában benyújtott törvényjavaslat folytatolagos tárgyalása következett. Az első szónok Ságby Gyula volt.

Ságby Gyula azt fejtegeti, hogy az ellenzék kezdettől fogva elítélte a fuvar- és elvétési költség fentartását és nagy sérelemnek tartja a javaslatnak azt az intézkedését, hogy a titkos szavazás alapján történt választásokat elvonja a Kuria ítékezése alól és párt-szempontról elfogult fórum elé viszi. Nem fogadja el a javaslatot.

Pető Sándor szerint a választási visszaéléseket csak helyes választási törvény fogja megszüntetni és mihelyt ez meglesz, teljesen közömbös, hogy ki bíráskodik, a Kuria, vagy a parlament.

Azután Gieswein Sándor, továbbá Huszár Árpád és Ráth Endre beszéltek. Pár perc szünet után következett az Andrássy Gyula gróf interpellációja.

Szétárgyalták a költségvetést.

Városi közgyűlés.

— Harmadik nap. —

Tegnap folytatta Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága közgyűlését.

A harmadik napot is majdnem teljesen a város költségvetése vette igénybe.

A tanácskozás lefolyása a következő volt:

Hlatky Endre főispán elnökölt. A törvényhatóság tagjai közül igen kevesen voltak jelen.

Folytatták a költségvetés tárgyalását.

Mindjárt az ülés elején Lebovits Rudolf és Balogh Döme bizottsági tagok között fordult elő nézeteltérés, de ezen csakhamar túlestek.

A katonai kiadásoknál Hegedüs Nándor vetette fel a kérdést, hogy a katonatisztek elszállásolásával járó többletkiadást megteríti e az állam.

Rimler Károly polgármester kijelentette, hogy a megtérítés iránt a város megteszi a kellő lépéseket, mire a tételt elfogadták.

Weiszlovits Gyula a városi tejközpont kiadásait kritizálja. Majd rátért arra, hogy a rendőrtisztek a vásártéren teljesített szolgálatokért túl magas díjazást kapnak, holott a hetivásárok délután már nem tartanak. Az e címen felvett 3000 korona leszállítását indítványozza 400 koronára.

Gerő Árpád és Rimler Károly felvilágosításai után az indítványt elvetették.

A végőhidak tételénél Balogh Döme indítványt tett, hogy a város építtessen egy ideiglenes sertes vágóhidat. Ezután a fogyasztási adók kérdését hozta elő s úgy találja, hogy a fogyasztási adó nem hoz annyit Nagyváradon, ami e címen várható lenne.

Lukács Ödön cáfolja az előtte szólót. Nagyvárad város pénztárára irreveláns, hogy mennyi a fogyasztási adó jövedelme, mert az állam biztosítja azt az összeget, amely a költségvetésbe fel van véve, tekintet nélkül a tényleg elért jövedelemre. Különben is Nagyvárad városra a 146,000 korona fogyasztási adótételre nem fizethet rá. A városi tisztviselők szemellett tartják az állam érdekeit.

Balogh Döme a szikviz-adócsökkenést gyanusnak tartja.

Lukács Ödön tiltakozik Balogh Döme sértő kritikája ellen. Figyelmezteti, hogy jobban tanulmányozza azt a dolgot, amelyhez felszólal.

A tűzoltó-kiadásoknál Weiszlovits Gyula azt kérdi, hogy mi van a tűzoltó-autóbillal?

A szepítési alaptételnél dr. Hoványi Gyula a parkok elhanyagolt állapotára mutat rá. Összetördelik az ültetvényeket, felügyelet nincs.

Gerő Árpád, Rimler Károly, Weiszlovits Gyula után Komlósy József a közönséget hibáztatja, mert rongálja a parkok ültetvényeit és felszerelését.

Ezután a költségvetést részleteiben is elfogadták.

A közpénzek elhelyezésének kérdésénél Weiszlovits Gyula azt kívánja, hogy az egyes pénzüzetekre külön külön szavazzanak.

Dr. Medvigy Gábor a Magy. Ált. Hitelbank helyi fiókjánál nem helyez el városi pénzt, csak a többi ajánlott nagyvárad banknál, mert azok Nagyvárad polgárainak üzleti vállalkozásai.

Dr. Friedländer Samu elfogadja a tanács előterjesztését s szerinte az helyes, ha együtt szavazzanak az összes pénzüzetek felett.

Egyenként szavaztak az egyes pénzüzetekre.

A második Hadi kölcsönre 200,000 koronát megszavaztak.

A községi polgári iskolai tanszemélyzet nyugdíja ügyében hosszú vita után elfogadták a tanács javaslatát, amely szerint a polgári iskolai tanszemélyzetet nem viszik be az országos tanítói nyugdíjintézet kötelékébe, hanem a városi nyugdíjasok közé veszik fel.

A még hátralevő ügyek tárgyalását ma, kedden folytatják.

Egyéves önkéntesek felvétele.

Az 1878—90. és 1892—94. évfolyamból.

A cs. és kir. hadügyminiszterium a következőkben hozza köztudomásra, hogy az 1878—90. és 1892—94-ig terjedő évfolyamhoz tartozó egyéves önkéntesek mekkora a legmagasabb számban vétetnek fel.

A legújabb szemlén népfelkelési szolgálata (fegyveresszolgálat) alkalmasnak talált katonakötelesek részére:

a) az 1878—90-ig terjedő születési évfolyamokban, akik háromévi szolgálati időre, vagy a háboru tartamára a közöshadseregbe önként akarnak belépni és;

b) az 1892—94-ig terjedő születési évfolyamokban, akiknek a véderőtörvény 21 §-ának határozata alapján kérelmükre a szolgálati kötelezettség, mint egyéves önkéntesség megállapított, a legmagasabb felvételi létszám az egyes csapatoknál a következőképpen van megszabva:

Gyalogság és vadászcsapatoknál. Semmiféle korlátozás sincs.

A lovasságnál. Ezredenkint az a) csoportból semmi, a b) csoportból 2.

Tábori- és hegyitűzérősnél. Ehhez a fegyvernemhez az állományra való tekintettel az önkéntes belépés nem engedhető meg.

Vártűzérősnél. Zászlóaljankint az ezredkötelékében vagy önállóan az a) csoportból 3, a b) csoportból 2.

Szekerész csapatnál. Hadosztályonként az a) csoportból 4, a b) csoportból 2.

Arkász és szekeres csapatnál. Zászlóaljankint az a) csoportból 3, a b) csoportból 2.

Táviróezred és vasutezred, továbbá egészségügyi csapatnál. Ezen csapatokhoz az önkéntes belépés az állományra való tekintettel nem engedhető meg.

A lovassághoz csak azon egyéves önkéntesek vehetők fel, akik kötelezik magukat egy saját, hadiszolgálatra alkalmas és előírásosan felszerelt lónak előállítására.

A tréncapathoz való felvételnél ez a feltétel az önkéntesek mindkét csoportjára érvényesül.

Az összes fentebb említett évfolyamokhoz tartozó népfelkelési kötelezettséggel bíróknak (szolgálatra kötelesek a második tartalék nyilvántartásában) önkéntes belépésére utolsó határidőül — a csapatotest megválasztásával — az illető népfelkelési évfolyamnak általános határideje előtt való nap van kitűzve.

A népfelkelési szolgálathoz (katonai szolgálathoz) való állítás után az önkéntes sorozás csak annál a csapatotestnél engedhető meg, amelyhez az illető a csapatonkinti elosztás alapján be lett osztva.

Ugy az a), mint a b) csoportokhoz tartozó szolgálathoz kötelezetteknek a bevonulási határidő ugyanaz, mint a hasonló állománybeli népfelkelői kötelezetteknek a sorozást követő általános bevonulási határidő.

Az ezen rendelethez tartozó függelék tudtul adja, hogy a felvételi szám azon egyéves önkéntességért pályázók részére, akik az 1896-ikénel ifjabb évfolyamhoz tartoznak, csak azután lesz közhírré téve, mikor az illető évfolyamnak a szemléje kihirdetésre kerül.

CIPÓ

ujdonságaim megérkeztek!

Reichard Dezső

Rákóczi-ut. Orsolya zárda épület.

A Félix-fürdő a beteg kősökért.

A téli hadjárat borzalmas szenvedései sok hős katonánkat tettek nyomorékká. A lövészárkok harcaiból hány bóna katonánk jött meg a hidegtől elgyörörve, megbánulva. Ezeknek az elgyötört katonáknak várva-várt, óhajtott hely lesz a Félix-fürdő, melynek csodás hatása gyógyvize feleslegessé teszi a mankókat s visszaadja az izmok acél rugékonyságát sokat szenvedett hőseinknek.

Missziót teljesít e téren a Félix-fürdő, melynek kiváló bérleje: Komzsik Alajos nagy áldozatkészséggel tette lehetővé, hogy számtalan beteg katonánk nyerje vissza itt elvesztett egészségét.

Komzsik Alajos fürdőbérlelő már eddig is nagy szolgálatot tett Nagyvárad közönségének, mikor oly hatalmas idegen forgalmat hozott létre a Félix-fürdő modern berendezésével, a hol megtalálja a legelőkelőbb közönség is a maga kényelmét s ép oly otthonosan érrezze magát mint az egyszerű magyar nép, melynek ezrei özönlik el a messze földön népszerű fürdőt, melynek az ország minden részéből vannak vendégei. Komzsik Alajos nagy áldozatot hozott a fürdő érdekében, új fürdőszállodát építtetett, s a fürdőt Nagyvárad legszebb kiránduló helyévé tette. De meghozta a maga áldozatát a háboru alatt is.

Az új kórháztelep berendezése.

Már a télen minden hivatalos bejelentés nélkül tíz sebesült és beteg katonatisztnak és 500 sebesült és beteg katonának ingyen lakást és fürdőt ajánlott fel Komzsik Alajos. Ezek a tiszték és közlegények oly hamar nyerték vissza teljes egészségüket, hogy a hadvezetőségnek is tudomására jutott a Félix-fürdő csodás gyógyhatása.

A Vörös-Kereszt Egylet megkezdte a tárgyalásokat egy katonai kórház létesítése érdekében és Komzsik Alajos hazafias készsége révén ezt meg is valósíthatta. A Jobbkéz hölgyei nagy buzgósággal rendezték be a 160 beteg katonára befogadására alkalmas szobákat fehérneművel. Patyolatfehér lepedőkkel, ruhákkal van ellátva mindegyik szoba. A selymes puha ágyakon pihennek a harcér sebesültek. És minden ágyon ott ékeskednek azok a tollpárnák, melyeket Biharvármegye községeinek hazafias asszonyai és leányai küldtek a Jobbkéznek.

A betegek gondos ápolását magasztos hivatásuk teljességével a Szent Vince rend hat irgalmas nővére végzi. És a betegek testi erejének visszaszerzése mellett gondoskodás történt lelki vigasztalásukról is. A régi gyógyszerár helyiségében rendezték be dr. Takács Menyhért jászói prépost szivességből a kápolnát, a hol szombaton és vasárnap Fetser Antal győri püspök mondta a misét. A betegek gondos kezelését dr. Matolay Károly látja el, akinek 12 katonai ápoló áll rendelkezésére. Vasárnap meglátogatta a Félix-fürdő kórház-telepét dr. Fráter Imre a Vörös-Kereszt ügyvezető igazgatója.

A Vörös-Kereszt kórházában ápolat betegeknek és 40 tisztnek ingyen fürdőt ad Komzsik Alajos. Százhatvan beteg katonára van egyelőre a kórháztelepen. És elképzelhető boldogságuk, hogy nem egy közös nagy kórházteremben kell feküdniök, hanem mind-egyiknek külön csinos, tiszta, kényelmes szobájuk van. Ezeknek a szobáknak a használatáért napi 40 fillért fizet csak a Vörös-Kereszt a fürdőbérlelőnek. Ezenkívül a szállodában levő tiszték napi 5 koronáért kapnak szobát és naponta háromszor kitünő étkezést és ellátást. Lemondott Komzsik Alajos az idei szezon minden remélhető bevételéről, csak hogy visszanyerhessék egészségüket azok,

akik a hazáért küzdöttek és szenvednek. És ez az áldozatkészség annál elismerésre méltóbb, mert ez évben letelik a Félix-fürdő bérlete és értesülésünk szerint a két évi krízis és a pár évig még pangással fenyegető fürdő-életre tekintettel nem pályázik többé az eddigi terhes feltételek mellett meghirdetett új bérletre.

Katonák a fürdőn.

Csodálatos sebesült kórház ez, ahova sántán, bénán, a csúztól, ischiástól, reumától összezsugorodott lábbal hozzák a betegeket és alig pár napi kúra és fürdő után a maguk lábán járnak a fürdő-parkban azok, akik borzadva gondoltak arra, hogy sánták, bénák maradnak örökre.

— Ugy hoztak bennünket ide, hogy sohse hittük, hogy valaha épkézláb emberek leszünk. Nem hittük, hogy azt a kórt, amit a Kárpátok, a lövészárkok fagyában, havas, lucskos pocsétaban szereztünk, valaha kiheverjük. És nézze uram, hogy járunk, ma-holnap mehetünk vissza a frontra, folytatni a leszámolást a muszkával.

Itt van a porosz gárda fiatal vitéze Hanz Burián, aki két mankón jött négy hét előtt, de már délelegén jár. Az apja dus-gazdag gyáros Berlinben, aki hívja haza utókurára.

— Majd a győzelem után megyek haza — fogadkozik. — Most mikor Nyugat-galiaciában, Kurlandban, Libaunál oly diadalmasan törjünk előre, ott akarok lenni én is...

... Aradozva beszél valamennyi arról a meszerü hatásról, melyet a Félix-fürdő csodás vize lemosta, eltüntette gyötörő bajukat. És Fritz Eitler, a lipesei orvos fejzei be a beszélgetést:

— Uram, ha nálunk Németországban ilyen tüneményes gyógyhatású hévizei fürdő volna, millió befektetéssel a leghiresebb világfürdőt teremtetjük volna belőle...

Háromszor szökött meg a katonaságtól.

A 4-ik honvédegyalozred szenzációja.

— Saját tudósítónktól. —

Valóban szomorú az az esemény, amelynek főhőse egy intelligens és művelt ember, egy önkéntes, Barna Árpád, aki csodálatos megátalkodottsággal és komolysággal döntötte veszélybe magát.

Az önkéntes körülbelül november havában került a katonasághoz. Kezdetben teljesen megfelelt a követelményeknek. Mutatja ezt az a körülmény is, hogy rövid idő múlva már két csillagot varrhatott a galléjára. Ki tudja, milyen különös lelki hangulat hatása alatt történt, de az önkéntes egy napon a laktanyából megszökött. Pár napig vártak rá, majd a katonai hatóság intézkedett elfogására iránt. Hamarosan el is csípték a szökevény önkéntest, akit azután meg is fosztottak a sarzsijától is és elzárták.

Már azt lehetett gondolni, hogy az önkéntes lassan beletörődik a megváltoztatatlanba. Végezte is rendesen a dolgát. A csillagokat azonban nagyon sajnálta és ezért teljesen önkényesen három csillagot vart fel a galléjára.

Igy tévesztette meg az embereket. A kőszálás vágya nemsokára újból erőt vett rajta és egy szép napon ismét nyomtalanul eltűnt a laktanyából.

Másodszor is megcsípték rövidesen a szökevény önkéntest és a csendőrök bevitték a honvédelaktanyába.

Kiderült az is, hogy nem illeti meg a három csillag. Ezt azonnal le is vétették a galléjáról és ezenfelül büntetésképpen az éppen harctérre készülő menetzászlóaljhoz osztották be.

Az önkéntes el is ment a harctérre induló honvédekkel. A harctérre azonban nem jutott el, mert a harmadik állomáson leugrott a vonatról és harmadszor is megszökött.

Nemsokáig élvezte a szabadságot a harmadszor is megszökött önkéntes, mert csakhamar kézrekerítették újból. A honvédelaktanyába kísérték be a szökevényt és most is ott őrzik. A legközelebb pedig Szegedre fogják szállítani, ahol a rögtönítélő bíróság fog fölötte itélkezni.

Témák.

Valaki mondta.

Egy evikeres ur a szomszéd márványasztalnál mondta.

— Igazán ezek az asszonyok és leányok egyáltalában nem változtak. Mintha nem is égne az egész világ, mintha nem is vér és könnytenger fürösztene a föld minden részét. Mulateknak, kacagnak, örülnek a ruhának, a kalapnak, a selymeknek éppen úgy, mint régen.

A másik ur, aki vele szemben ült és aki kezével egy képes újságot lapozgatott, meggyőző hangon válaszolt.

— Igen, az asszonyoknak és leányoknak csillognak a szemek, jókedvűek és derűsen örülni tudnak a korzó ragyogásának. Néha elrémül az arcuk, mikor azt rebegik, milyen szörnyűséges ez a háboru, oh mikor lesz vége. Vagy panaszkodnak; lstenem mikor lesz minden olyan, mint régen.

Igen, olyan kedvesek, mint a gyerekek akiknek kis életük mindennél, még a háboru véseinél is fontosabb. Örvendezni tudnak apró életük minden alkalmatosságának, a tavaszi ruháknak, a drága csipke-bluznak. A jókedv és az öröm aranyfátyolként borul rájuk, nem borítja el lelküket a gond fekete felhője. Nem lehet rossz néven venni tőlük könnyedséget, azt, hogy örülni tudnak, mint a gyerekek, akiknek szívét a sebesült katonai látása elbusítja, de azért pozzánul és kedvesen cserélnek el egy sebesült katonát egy snájdig tisztel.

Olyanok ők most, mint drága lepkék, akik a könnyedség, a jókedv és a gyermeki érzés szelid ivű hidján szállnak át a gond, a komorság kemény szikláin felett, hogy mikor megint kiderül az ég felettük, a vért beissza a föld és a háborunak már csak emléke lesz, akkor megtanitsanak bennünket újra arra, ami a legszebb, a legfolyéonysebb és a legnemesebb: könnyedén és gyermekmódra örülni.

x **Szeplő-májfolt** ellen megbesülhetetlen az **YPO** krém és szappan, mely eltünteti a ránczokat, mittessereket, bőrvörösséget és pattanásokat, ára: 1 korona. **Kapható**, Farkas István Apolló drogeriájában **Rákóczy-ut 7/B.** Rimanóczy palota **Telefon: 13-02.**

HIREK

*** Katonai kitüntetések.** A király az ellenséggel szemben tanúsított vitéz magatartásuk elismerésül *Grósz Nándor* és *Pokorny József* 101. gye. beli főhadnagyokat, továbbá *Osztyodal Miksa* 101. gye. beli századosnak a katonai érdemkereszt III. osztályát adta, azonkívül megparancsolta, hogy *Voit Rezső* 37. gye. beli századosnak a legfelső dicséret elismerés *ujólag* tudtul adassék, *Kolinka Jánost* szintén a Signum Laudissal tüntette ki a király.

*** Meddig tart a városi közgyűlés.** Nagyvárad város törvényhatósági bizottságának május havi közgyűlése, úgy látszik, tovább tart egy hétnél. Tegnap végre letárgyalták a költségvetést, de még fontos és nagyérdékű dolgok vannak hátra. Ilyen a nyugdíjszabályzat, amely magában igénybe vesz 3-4 napot, ha alapos tárgyalás alá veszi a törvényhatóság. Elintézésre vár még a vigalmi-adóról szóló szabályrendelet, köz-művek kiépítésének a kérdése. Ugyancsak ki van tűzve a katonai szállásalapból kölcsön vett összeg leírása s ezzel kapcsolatban a beszállásolási biztosi teendők ellátásáért előirányzott összeg folyósítása. Ez utóbbinál csekély pár száz korona megszavazásáról van szó. A mostani háborus állapotban egyik legfontosabb teendő a beszállásolás kérdése, hogy a katonaság összpontosításánál, behívásánál zavarok ne álljanak elő. Ennek az óriási munkának zavartalan ellátását a mozgósítás óta *Báthory László* fogalmazó végzi, teljes precizitással, anélkül, hogy a legkisebb fennakadás fordult volna elő. Pedig nemcsak a hivatalos időben, de sokszor az éjjeli órákban, egy távirat alapján kellett azonnal a legkörültekintőbben, bár nagy fáradtsággal eljárni, hogy a rend biztosítva legyen s kielégítést nyerjenek azok a fontos érdekek, amelyek a katonaság elhelyezéséhez, elfogatokkal s más járművekkel való ellátásához fűződnek. Különben a városi tanács javaslatában kellőleg megindokolja előterjesztését, amely szerint mindezeknek a teendőknek a gondos ellátásáért 600 korona folyósítását hozza javaslatba. Azt hisszük, hogy a törvényhatóság is teljesen méltányolja a tanács javaslatában felhozottakat s ellenvetés és vita nélkül szavazza meg *Báthory László* fogalmazó idestova egy év óta kifejtett fáradtságos buzgó munkásságáért a csekély összeget.

*** Katonai előléptetések.** A király *Auer József*, dr *Salkovszky Jenő*, *Pisky Zoltán*, *Wagner Károly*, *Klein Simon* és *Stóger Jenő* 101. gyalogezredbeli továbbá: *ns. Szokolóczy Sándor*, *Grgurics Milán*, *Wiesz Rikárd*, *Petrovics Sándor* és *Katincics István* 70. gyalogezredbeli tartalékos zászlókat tartalékos hadnagyokká; a lovasságnál: *Bogner György* 1. honvédegyalogezredbeli főhadnagyot századossá, *Rakovszky György* 7. huszár s *Sándor Lajos* 1. huszár ezredbeli hadnagyokat főhadnagyokká, *Szunyogh Zoltán* és *Balási József* 7. huszár ezredbeli tartalékos hadnagyot tart. főhadnagyokká; báró *Büttler Elemér* 1. huszár ezredbeli, *Ujhelyi Kornél* 7. huszár ezredbeli és dr *Joanovich Emil* 8. huszár ezredbeli tartalékos zászlókat, utóbbi a 7. huszár ezredhez hadnagyokká; a 19. tüzérezredben: *Harmos Zoltán* és *Seidel Szilveszter* hadnagyokat főhad-

nagyokká, *Respaletz Valter Jánost* pedig hadnagygyá léptette elő.

*** Kalácsnak való liszt az ünnepekre.** Bizonyára sokak előtt kedves dolgot közöl az élelmezési ügyosztály vezetője, mikor közzé teszi, hogy a pünkösdi ünnepekre gondoskodott kalácsnak való lisztről, hogy az ünneplő családok asztalára a régen nélkülözött kalács kerülhessen. Mindenki vásárolhat bizonyos mennyiségű nullás lisztet. Erre nézve *Lukács Ödön* főjegyző a következő értesítést adta ki:

Tudomására hozom a város közönségének, miszerint a pünkösdi ünnepekre való tekintettel a f. hó 21 től 31-ig érvényes főzöliszt a szelvényekre a megállapított főzöliszt mennyiségen kívül szelvényenként fél kiló finom tészta liszt (nullás) is vásárolható bármelyik városi lisztraktárban. Nagyvárad, 1915. évi május 17-én. *Lukács Ödön*, főjegyző.

*** Kitüntetés a halál után.** A király a harctéren szerzett betegevének áldozatául esett *Silberberg Dezső* 20. honv. gyaloghadosztály parancsnokságánál beosztott vezérkari századosnak az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartása elismerésül a hadidiszitményes katonai érdemkereszt III. osztályát adományozta.

*** Kuszko Endréné nyugvó helye.** A múlt hónap 23-26 án megemlékeztünk egy poétikus lelkű szép, 23 éves fiatal asszony korai elhúytáról, ki férjének, *Kuszko Endre* honvédfőhadnagynak a harctéren létele alatt hunyta le szemét örök álomra. A fiatal asszony hamvait egyházi beszentelés után Nagyváradról Kolozsvárra vitték s miután ott a családi sírbolt nem készülhetett el, ideiglenesen kriptába helyezték. E hó 13-án helyezték végleges pihenő helyére *Kuszko Endréné* hamvait édes anyja hamvai közelébe. A fiatal halott hamvainak exhumálásánál csak a szoros értelemben vett családtagok voltak jelen. A sír fölött *Ferencz Vilmos* Szt. Ferenc rendi áldozár mondott hő imát s mialatt beszentelte, az éneklő madarak ezrei tették a szomorú hangulatot poétikussá a poéta asszony sírhalma fölött. A sírra a rokonok és ismerősök nagy számu koszoruit tettek. E koszorúk között voltak olyan virágokból fonottak, melyek a Székelyföldön épen most nyílnak s amelyek a néphit szerint a 48 as székely hősök hamvai fölött, azok vérből keletkeztek. Az eltemetett hitves férje ma is a harctéren van; két és fél éves, angyal szépségű kis leánykája pedig egyik nagyváradai zárdában várva-várja az ő szeretett mamája visszatértét.

*** Lakos Lajos legújabb műve az Akadémia kiadásában.** *Lakos* Lajost, Nagyvárad város főlevéltárnokát, akinek már több kiváló könyve forog közközezen, szép kitüntetés érte. Évek hosszú során át gyűjtött adatok és kitűnő kutatók után a Bach korszakról nagyobb szabású történeti munkát írt, amelynek kiadási jogát a Magyar Tudományos Akadémia szerezte meg a kiváló szerzéstől. A sötét korszakról írt ezen munka kiválósága és nagybecsű voltát, a szerző jóhírnevén kívül garantálja az, hogy az országban illusztris társaságba sorozta be kiadványai közé.

*** Kicsérélik a szerb internáltakat.** A belügyminiszter tegnap értesítette Biharvármegye alispánját, hogy a szerbiai internáltak kicsérélése tekintetében megállapodás jött létre a hadakozó felek között. A megállapodás értelmében minden internált nő, valamint a 18 éven aluli férfiak hazamehetnek. Az internáltak egy időbea fogaak indulni s az indulás idejét a miniszter fogja megállapítani. Ezért minden internáltak ál-

landóan utra készen kell lenni. A kicsérélendő szerb alattvalók Verestoronnyik mennek. Innen Románián át zárt vonatokon szállítják majd őket haza, ép ezért minden internált két napi élelmiszert is tartozik magával vinni. A kicsérélendő szerb alattvalókról kimutatást kér a miniszter.

*** Védeni kell a pénzügyintézetek érdekeit a hadikölcsön jegyzésénél.** A belügyminisztertől tegnap rendelet érkezett a vármegyéhez az új hadikölcsön jegyzése tárgyában. A rendelet hangsúlyozza, hogy a vármegye hazafias kötelességét teljesíti a hadikölcsön jegyzésénél, egyben felhívja, hogy oda kell hatni, hogy lehetőleg minden alap a hadikölcsönre fordíttassék. Hadikölcsön jegyzésénél hangsúlyozza a miniszter, hogy minden jegyzést csak úgy kell eszközölni, hogy az az igénybe veendő pénzügyintézet egyáltalán ne hozza önhibáján kívül kellemetlen anyagi zavarokba.

*** Felhívás a szerelő iparosokhoz!** Tisztelettel felkérem mindazon szerelő, bádogos, lakatos s más iparosokat, kik iparuk üzésénél benzint használatra föltétlenül reá vannak utalva, hogy a szükségben benzinnel mennyiséget f. hó 21. — azaz péntek délig — az ipartestület hivatalában bejelenteni sziveskedjenek. Tisztelettel *Czegléd Jermiás* ipartestületi elnök.

*** Működik a bihardiószezi Érszabályozó társulat.** A múlt évben *Fráter Barnabás* alispán agitációja folytán megalakult a bihardiószezi Érszabályozó társulat. Az új társulat programja tulajdonképpen az Ermelléknek víztől való mentesítése. Ha ez az igen fontos gazdasági feladat megvalósul, évenként százezreket fog a pusztulástól megmenteni és óriási földterület fog gazdag termőfölddé alakítani. Az új társulat első feladatául tűzte ki Bihar-diószezi, Jankafalva, Kóly községek határainak a szabályozását. A nagyszabású munkálatokra az alispán meg is adta az engedélyt és jóváhagyás végett felterjesztették a miniszterhez. A minisztertől tegnap érkezett le az engedély okirat, mely minden tekintetben helyben hagyta az alispán intézkedéseit.

*** Csendélet az Oroszlán-vendéglőben.** Ugy látszik, hogy mióta Nagyváradon idegen katonák is vannak, ismét felelevenednek a rég nem tapasztalt katonai esete paték. Vasárnap este az Oroszlán vendéglőben tört ki egy hadfiból az elfogyasztott alkohol ereje. A vendégek a nagyobb botrány elkerülése végett telefonon értesítették a lakotanya parancsnokságát, honnan egy járőr azonnal ki is vonult. A kissé tulságosan sokat ivott katonát a járőr láttára valamit vesztett a bátorságából, azonban megadni magát, vagy épen bekisérletni magát se hogy sem engedte. Végül is elvették tőle a kardját, mire kijelentette, hogy nem hajlandó a járőrrel bemenni, hanem csak meajenek előre, majd később ő is utánunk megy. A járőr tényleg el is távozott. Pár pere múlva a vendéglőben egy hadnagy jelent meg, aki kérdőre vonta a kardnélküli katonát. A kérdőrevont ember felállott s vigyázz állásban állott a tiszt előtt. A tiszt erre megparancsolta, hogy azonnal távozzék. A katonát vagy nem értette, vagy nem akarta érteni a parancsot, de tovább is állva maradt s hangtalanul bámult a tisztre. A parancs nem teljesítése annyira kihozta béketűréséből a tisztet, hogy kardot rántott és végig vágott a katonán. A történetek természetesen nagy feltűnést idéztek elő. A katonai bíróságnál folyik az eljárás a botrány dolgában. Tény, hogy nagyon helyén való volna, ha az idegen, magyarul nem tudó új ezredek legénységét felettes hatóságaik egy

kissé szolidabb életre figyelmeztetnék, mert az utóbbi napok eseményei egyáltalán nem lesznek alkalmasak a polgárság és katonaság közti eddigi jó viszony megerősítésére.

* **Padhiány a sétatereken.** Már egyszer említést tettünk róla, s most a több oldalról felmerült panaszok folytán újlag kénytelenek vagyunk konstatálni, hogy a sétatereken nincs elegendő pad. Sőt, mi több, sokkal kevesebb ülőhely van elhelyezve az idén, mint az előző években volt. Pedig talán mondanunk is felesleges, hogy a sétáló sebesültek is igényt tartanak egy kis pihenésre, valamint a rendes sétáló közönség sem akarja nélkülözni a már megszokott padokat. Így a Tisza Kálmán-téren alig találunk locát, pedig közvetlenül ott van a tartalékkórház; a Bunyitay-ligetben máskor tömegtelen pad hevert, most csak kuriozum képen találunk egyet-egyét. Azt nem is említjük, hogy a Sztaroveszky-utcai sétateren aranyért sem láthatunk padot. De talán nem sokáig tart ez az állapot, mert az illetékes hatóság bizonyára pótolni fogja a hiányokat. Legalább is így szeretnők.

* **Helyreigazítás.** Vettük a következő sorokat: A Tiszántúl 106-ik számában megjelent „A hazáért vígan megyünk dicső halált halni” című cikke a következő nyilatkozat közzétételére kérjük fel: Alulírottak sosem hatalmaztuk fel Nagy Józsefet, hogy nevünkben kérvényt írjon alispán urhoz, ezt csak ő találta ki. Különben is Nagy József nem is regruta s így tehát velünk be se vonul, amit a kérvénybe írt, tehát teljesen alaptalanok. Hegyközesatár, 1915 május 14. Mezei Sándor, Méhes Károly, Juhász István.

* **Halálos szerencsétlenség.** Hétfőn a kora reggeli órákban halállal végződő szerencsétlenség történt a Bakszeg határában lévő Füst-tanyán. Verebi Gáborné hajnalban indult el a szántóföldre, hogy a veteményezést befejezze. Utközben találkozott a községi csőszel, aki megszólította a menyecskét.

— Jó reggelt hugomasszony! Ilyen korán kifelé?

— Adj Isten. Bizony korán, azért megyek itt a földeken is át, hogy hamarabb odaérjek.

— A biz a. De itt ám nem szabad járni, mert lelövöm, aki itt járkal a tilosban. Tréfálkozott a csősz és a menyecskének szegezte a puskáját.

— Ne bolondozzék kelmed, mert még a széklába is elsülhet.

Alig mondta ezt ki a fiatal asszony, a fegyver elsült s a golyó a szívében ment keresztül. Verebiné hangtalanul rogyott össze s meghalt. A csősz kétségbeesetten rohant a község házára, ahol előadta a történetet. A vizsgálatot megindították. A fiatal asszony iránt nagy a részvét annál inkább, mert férje a harctéren van.

* **Adakozzunk a vak katonáknak.** A hazáért való küzdelemben megvakult hősről minden magyarnak hazafiúi kötelessége gondoskodni. Ne felejtkezék meg tehát senki a vak katonákról, igyekezzen mindenki fillérei árán enyhülést szerezni ama hős fiaink számára, kik nem láthatják többé a természet szépségeit. Adományokat állandóan gyűjt s közvetlenül a budapesti Hadsegélyző Hivatalnak továbbít a Tiszántúl szerkesztősége. Tegnapp Papp Borbála 4 koronát küldött szerkesztőségünkbe, mely összeggel eddig 1181 korona 55 fillért gyűjtött a Tiszántúl a vak katonák számára.

* **Államsegély a nagyszalontai tanonciskolának.** A vallás és közoktatásügyi miniszter tegnap tudatta a vármegyével, hogy a nagyszalontai tanonciskola részére 1500 korona államsegélyt engedélyezett. Az államsegély kiutalása már meg is történt a nagyváradai adóhivatalból.

* **Pályázatok katonai ruházati cikkekre.** A Közszállítási Értesítő közlése szerint a cs. és kir. hadsereg az alábbi cikkeket fogja legközelebb beszerezni. 1. Ruházati cikkek: a) Posztó és kész posztó ruhák és pedig tiszta gyapjufonálból, cheviotból, vagy tiroli lodenből készült áruk; orosz-szürke pamutstrucks; b) Kalikófehérnemű és gatyához való vászonszalag; c) Lábravalók, cipők, csizmák, féleszímák és magasszárú csizmák, ténbörből előírás szerint. 2. Fel szerelési cikkek. Legénység és lovak részére bőrből és fémből, különlegesen tisztított gyászszákók is, evőeszközök, tábori palackok, automobil jelvények, lóvakarók, lókefék, forrasztó pákák. Nagyvárad, 1915. május hó 17-én. A nagyváradai Kereskedelmi és Iparkamara: Dr Moskovits József s. k., elnök. Dr Sarkadi Lajos s. k., titkár.

* **A második hadi kölcsön.** Az O. K. H. kötelékébe tartozó Nagyváradai Ipartestületi Hitelszövetkezet (Mezey Mihály u. 4. sz.) ezúton kéri fel ugy saját tagjait, mint Nagyvárad város és Biharvármegye t. Közösségét, hogy az új kibocsátásu 5¹/₂ és 6% os hadi kölcsön kötvényeket nála jegyezni sziveskedjenek. A hazafias kötelesség érzete indította ezen intézetet egyben arra is, hogy a nála elhelyezett takarékbetéteket a hadi kölcsön kötvény jegyezhetőse céljából korlátlanul bocsátja a betevő rendelkezésére.

* **Forolin** biztos és gyors hatású háziszser kész- és lábizzadás ellen üdit! szagtalanít! nem zsiros! nem ragad! Ára 1 korona. Kapható Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczy-ut 7/B. Rimandóczy palota.

* **36 éves róm. kath.** gyermekeken független háztartásban teljesen jártas nő, házvezetőnőnek vagy kulcsárnénak ajánlkozók esetleg plébániára. Címe megtudható e lap kiadóhivatalában.

* **Nagyvárad és vidéki** gyengédkedő katonasághoz küldök figyelmeiben, óvakodjanak a hamisított konyakoktól és boroktól. Ajánlok valódi konyakot, bort, likört, rumot, szilvóriumot, seprőt, boroviczkát. Egy nagy üveg valódi konyak 3 korona. Harettérre szállítok 35 dekás posta dobozokat és 5 kilós posta ládákat ingyen csomaglással. Valódi Suchard kakao 1/4 kiló 1.90 Szardinia nagy doboz 80 fillér. Szalámi, lipói turó, málnaszörp, cukorkák nagyban árak mellett. Ostés, fillé, ruszlik és sóshering külön halosztályban kaphatók. Vigyázat Aszódi 8-féle zamatu pörkölt kávéi izre és zamatra utánozhatatlan. Aszódi Kossuth-utca és Rákóczi-ut.

* **Különbejárati** egy, esetleg két utcai butorozott szoba előszobával kiadó. Uri-utca 23.

x **Négy szoba és előszobából álló lakás,** irodának különösen alkalmas, villany világítás és gőzfűtés berendezéssel, a Bémer-tér közvetlen közelében f. év augusztus hó 1-től, esetleg már május hó 1-től kezdődőleg kiadó. Bővebbet a házmesternél. Szent János utca 3. szám.

* **Ingtalan eladás.** Nagyteleky-utca 31. szám alatti ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) jutá-
nyos áron azonnal eladó. Részletes feltételek megtudhatók Kossuth-utca 3. szám alatti irodánkban. Hungária cipőgyár r.t.

* **Kiadó a Nagyvárad Kereskedelmi és Iparkamara épületében (Teleki-u. 11.)** egy garçon lakás és az alagsorban egy műhelyhelyiség, azonnal.

x Egy nagy raktárhelyiség a Szacs-vay-utca 11. számú házban AZONNAL kiadó. Értekezni a Gazdasági és Iparbanknál.

* **Hadi kórház konyha vezető-sére jól főzni tudó intelligens nő felvétetik. Cim a kiadóban.**

x **Poloskairtó NOXIN** biztos szer. Ára 1 korona 40 fillér. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczy-ut 7/P.

x **Kiadó lakások.** Kossuth-utca 6. sz. alatt kétszobás lakás azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. sz. házban két kétszobás lakás kiadó. Értekezni a Polgári Takarékpénztárnál.

x **Keresek** novemberre egy három szobás udvari lakást kerttel, mely a hegyekre nyílik, Hidegser-, Kálvária- vagy Fő utcán, esetleg örökáron eladásra. Bővebbet a kiadóhivatalban.

x **Kiadó lakások.** A kamara szék-házában, (Teleky-u. 11. sz. a.) az alagsorban 2 műhely helyiség, a földszinten pedig egy garçon lakás kiadó.

* **Dusafalva** község határában 300 kis hold legelő bérbeadó. Értekezni lehet a Polgári Takarékpénztárnál Nagyváradon.

x **Kiadó lakás.** Arany János u. 7. szám alatt négy szoba, hall s mellékhelyiség-gekkel álló modern lakás május 1-re kiadó. Értekezni a Polgári Takarékpénztárnál Kossuth-utca.

* **Három szobás utcai lakások** a város központjában, I. és II. emeleten előnyös bér mellett kiadók, a Biharvármegyei Takarékpénztárnál, Kossuth-utca 3. sz.

x **A Nagyvárad Takarékpénztár** értesíti ügyfeleit, akik hadikölcsön kötvényeket jegyeztek, hogy az összes szabad és zárolt kötvények megérkeztek és a kiadott elismervények ellenében átvehetők.

x Mindennemű **molyirtó** szerek és **fertőtlenítő** cikkek legolcsóbban beszerezhetők, Farkas István „Apolló” drogeriájában. Rákóczi-ut 7/B.

* **Kiadó modern berendezésű butorozott szobák** katonatisztek, kadettok, önkéntesek és civil uraknak; esetleg szolgál szobával hosszabb vagy rövidebb időre. Nagy Sándor u. 4.

x **Kiadó lakások.** Ősi-tér 14. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. Értekezni a Polgári Takaréknál.

IRODÁLOM

Az Élet szépirodalmi és művészeti hetilap (szerkeszti Andor József) május 16-
száma a következő tartalommal jelent meg: A vak katonákhoz. Gróf Mailáth Gusztáv Károly. — A vak katonák között. Anka János. — Magyar nádas. (Költmény.) Garay Anna. — Virradó világos. (Elbeszélés.) Turchányi Egon Albert. — Kárpáti ének. (Költmény.) Sik Sándor. — Sivatagban, őserdőben. . . (Regény.) Sienkiewicz—Bányai. — A kockacukor és az állatkert. Zoltán Vilmos. — A feltámasztás. (F. A. Holland legendája.) — Kultura. — Hétről-hétre. — Szerkesztői üzenetek. A gazdag tartalmat az érdekes és aktuális képek egészítik ki. A kitűnő lapot melegen ajánljuk olvasóink figyelmébe. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, I. Fehérvári-ut 15—c. Előfizetési ár félévre 10 korona. Mutatványszámot készs-
séggel küld a kiadóhivatal.

Legujabb táviratok.

Folytonos előnyomulás Keleten.

Heves harcok Nyugaton.

Berlin, május 17. A nagyfőhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér.

Ypernről északra, a csatornától nyugatra Steen-Straate és Het-Sas mellett előretolt állásainkat feladtuk és az ott álló gyenge erőket a csatorna keleti partján lévő hadállásunkat vontuk vissza, hogy az erős tüzértűz által bekövetkező veszteségeket elkerüljük. Neu Sapeltől délre az angolok legelől lévő árkaink egyes részeit, amelyek a tegnapi harcok óta kezünkben voltak, még tartjuk.

Arrastól északra Ablain és Neuville mellett a francia támadásokat az ellenség súlyos veszteségei közben visszautasítottuk.

Ailly mellett és a Bois de Pretrében jelentéktelenebb gyalogsági harcok fejlődtek.

Léghajóink Dover és Calais hadikikötők ellen sikeres támadásokat intéztek.

Keleti hadszíntér.

A Dubissánál Ejragola és Csekiski környékén, valamint a Njementől délre Mariampol és Ludwinow mellett az ellenséges támadást visszazsoritottuk.

A Sawle mellett foglyul ejtett oroszok között 1916. évfolyambeli oroszokat is találtunk, akik csak négy heti kiképzésben részesültek.

Délkeleti hadszíntér.

A Pilica és a Felső Visztula között, valamint a Sambor—Strij—Staniszlau arvonalon előnyomulásunkat folytattuk. Jaroslau mellett és ettől északra több helyen sikerült átlépnünk a Sant. Przymysl körül folyik a harc. (Min. eln. sajtóosztály.)

A háborus döntést nem bizzák a Kamarára.

Budapest, május 17. (Saját tud.) Rómából jelentik: A minisztertanács a Kamarában esütörtökön tendő nyilatkozatokkal foglalkozott.

Vasárnap délután a Piazza Popolon háborus tüntetés volt. A házakat és a villanyosokat felleboogóztak.

A Kamarát huszadikán valószínűleg elnapolják. A háborus döntést nem bizzák rá.

A portugál forradalom fejleményei.

Budapest, május 17. (Saját tud.) Lisszabonból jelentik, hogy az új kormány Castro és Maderres volt minisztereket a „Vasco di Gama” hajóra vitette.

Madridból jelentik: Az Espama és Carolino hadihajók Lisszabon felé mentek. Két ezredet Badajosba rendeltek.

SZÍNHÁZ

Heti műsor.

Kedd: Katonadolog. Görög Olga fellépésével.)

Szerda: Az ördög.

Csütörtök: A tavasz. (Sz. Zsigmondy Anna fellépte.)

Péntek: Sodoma pusztulása. (Sudermann drámája.) Bihari Akossal.

A katonadolog. Ma, kedd estére a színházi közönség egyik legkedvencebb operettjét: A katonadologot tűzték előadásra, amelynek keretében Görög Olga mellett kitűnő szerep jut Tompa Bélának, aki egyik legbájosabb alakítását nyújtja a szerelmes kis huszárkadet szerepében.

Sz. Zsigmondy Anna a Tavaszban. Régebbi idők egyik feledhetetlenül szép, kedves zenéjű operettejének lesz repíze szerdán este. A Tavasz csapongó melódiai kétségtelenül ez alkalommal sem fognak halást tévesztetni, annál kevésbé, mert az operette temperamentumos szobaleány szerepét ez alkalommal Sz. Zsigmondy Anna játssza.

Sodoma pusztulása. Az e heti színházi műsornak kétségtelenül egyik legkimagaslóbb eseménye a pénteki előadás, a mikor is a világhírű német mesternek, Sudermann Hermannnak, szenzációs színműve, a Sodoma pusztulása kerül bemutatásra. A színház vezetősége végtelen nagy szeretettel készül a pénteki előadásra, melynek keretében nehéz, de egyuttal hálás szerep jutott csaknem az egész drámai személyzetnek. A darabot Bibari Ákos, a jeles művész rendezte.

NYILTÉR

Kiadó kaszáló.

A város mellett 4 kat. hold luczerna és mintegy 10 hold kaszáló ez évi termése kiadó. Értekezhetni a Sztarill-féle r. társaságnál, Sas palota.

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:
Dr. PAPP KÁROLY.

Nagyvárad, Kereskedelmi és Iparkamara.

Értesítések.

Az alulírott kamara értesülése szerint a svájci áruk beszerzésére és elhelyezésére Svájcban félhivatalos intézet alakult, amelynek címe: „Schweizerisches Nachweissbureau für Bezug und Absatz von Waaren Metropol, Borsenstrasse 10. I. Etage.” — Az iroda célja, hogy svájci cikkek és termékek behozatalára megbízható svájci címeket adjon. Az iroda a svájci kormány kereskedelmi departementjának felügyelete alatt működik és célja nem a haszon szerzésére irányul.

Továbbá tudomására hozzuk az érdekelteknek, hogy a vasuti szállításoknál helytelenül felszámított ponyvailletkeket vissza fogják fizetni. Ha a vasut zárt kocsi helyett nyitott kocsit adott és az áru tulajdonosa

nem kérte a ponyvát, akkor a felszámított ponyvadíjat vissza fogják fizetni. A visszatérítések iránti bejelentések a Magyar Vámpolitikai Központ hoz intézendők. (Budapest, Szemere-u. 6. sz.)

Ugyancsak az érdekeltek tudomására hozzuk, hogy a hadügyministerium pályázatot hirdetett a tábori mozgósítók és hordozható hegyisütődékhez szükséges tartalék alkatrészek beszerzésére. Pályázati határidő 1915. május hó 25. napján d. e. 9 órakor. A részletes feltételek a kamara irodájában megtekinthetők.

Nagyvárad, 1915. május hó 14-én.

A Nagyvárad, Kereskedelmi és Iparkamara:
dr. Moskovits József s. k. dr. Sarkadi Lajos s. k.
elnök. titkár.

Meghívó.

A Szent László-nyomda részvénytársaság

ÉVI RENDES KÖZGYÜLÉSÉT

1915. június 4-én d. u. 6 órakor a Kath. Kör üléstermében fogja megtartani, amelyre a t. részvényesek tisztelettel meghívotnak.

TÁRGYSOROZAT:

1. Az igazgatósági jelentés, mérleg és zárszámítás előterjesztése, a tiszta nyereség hováfordítása felett való határozatok.
2. A felügyelő-bizottság jelentése és ennek kapcsán az igazgatóság és felügyelő-bizottság részére a felmentvény megadása.

Az igazgatóság.

Árverési hirdetmény.

Közhirre teszem, hogy a „Gyapoly” pusztán a folyó hó 19-én délután 5 órakor átvétel hiányából 12 waggon hortenzia faju burgonya fog közbenjöttöm mellett egy tömegben nyilvános árverésen eladatni.

Kikiáltási ár 12 000 korona, a burgonya azonban szükség esetén a kikiáltási áron alól is el fog adatni.

Árverelni szándékozók kötelesek az árverés megkezdése előtt a kikiáltási ár 10 százalékát árvereltető kezéhez készpénzben bántapénz gyanánt letenni.

Árverési vevő köteles a vételárat árvereltető kezéhez készpénzben azonnal lefizetni, s ennek ellenében a burgonya, melyet legkésőbb 8 nap alatt elszállítani köteles, azonnal rendelkezésére fog bocsátatni, köteles ezen felül árverési vevő a vételi illetéket (III-ik fokozat) eljáró királyi közjegyző kezéhez készpénzben azonnal leróni.

Egyben felhívom árverelni szándékozók figyelmét, hogy a helyszínére a délután 2 óra 50 perckor Székelyhid-felé induló posta vonattal lehet kijutni.

Nagyvárad, 1915. május 17-én.

Kállai Salamon,

mint dr. Örley György nagyvárad, királyi közjegyzőnek a debreceni közjegyző kamara 233/912 Ejk. számú rendelvényével kinevezett helyettese.

Nagyvárad város tanácsa katonai ügyosztálya.
12284—1915. szám.

Pályázati hirdetés.

Az 1897. évi XXIII. t. cz. értelmében szervezett, illetve létesített pécsi honvéd hadapród iskola I. évfolyamában az 1915/1916. tanévre Nagyvárad város közönsége által alapított egy díjmentes hely fog betöltetni, melyhez a bemutatási jog Nagyvárad város közönségét illeti.

FELVÉTELI FELTÉTELEK.

1. A pályázó magyar állampolgársága és nagyváradai illetősége.

2. A pályázó testi alkalmassága a katonai nevelésre, ami valamely honvéd vagy közös hadseregbeli tényleges állományu orvos szabályszerűen kiállított véleményével igazolandó. — Ugyanezen bizonyítványban a himmlöltés is igazolható.

3. A megkívánt előismeretek vagyis valamely közép iskola gimnázium, reál vagy polgári iskola 4. alsó osztályának legalább jó eredménnyel történt elvégzése igazolandó. Az igazolás az előző évi végbizonyítvánnyal és a folyó iskolai tanév iskolai értesítőjével továbbá legalább elégséges eredménnyel letett felvételi vizsgáról szóló bizonyítvánnyal eszközölendő.

4. Kifogástalan erkölcsi magaviselet, mely az iskolai bizonyítvánnyal esetleg hatósági erkölcsi bizonyítvánnyal igazolandó.

5. A betöltött legkisebb és tul nem haladott legmagasabb életkor, vagyis az elért 14 és a tul nem haladott 16-ik életév, mely folyó évi szeptember 1. ére vonatkozik, — ezen életkor keresztlevéllel vagy születési bizonyítvánnyal igazolandó.

6. A kérvényben kifejezése annak, hogy folyamodó „Utasítás a pályázók felvételére nézve a honvéd nevelő és képző intézetekbe” határozmányait ismerik és a feltételeknek eleget fognak tenni.

A betöltendő 1 helyre 1 ifju 1-ső sorban, 2-od sorban 3 esetleg több is fog bemutatattatni. Felhivatnak tehát mindazok, kik a kérdéses alapítványi helyet elnyerni óhajtják, hogy a felvételi feltételekben felsorolt kellékeket igazoló okmányokkal felszerelt pályázati kérvényeiket Nagyvárad város Törvényhatósági Bizottságához címzetten folyó évi június hó 2-ik napjának délután 5 órájáig alulirothoz annál is inkább nyujtsák be, mert hiányosan felszerelt vagy későn érkező kérvények figyelembe vételni nem fognak.

Nagyvárad, 1915. május hó 10.

Eleméry Ferencz
katonai tanácsnok.

Katonai ruhákat

az összes fegyvernemek részére, a mai áron alul előírás szerint és gyorsan készít Darabont Gy. és Tsa elsőrendű polgári és katonai ruházati intézete. A legfinomabb szövet különlegességek, iltöny és téli kabátokra felöltőkre állandóan raktáron. Nagyvárad, Szilágyi-Dezső-u 6 Sonnenfeld palota. Telefon 980. szám.

Felhívás

az élelmiszereket szállító kocsi tulajdonosokhoz

A városban élelmiszereket szállító kocsik annyira rozoga, szennyes és elhanyagolt állapotban vannak, hogy azok egyrészt a közegészségre lehetnek káros hatással, másrészt a fogyasztó jóllétével össze nem egyeztethető. Nem különben oly lecsigázott sánta és gyenge lovakkal, valamint össze toldott és tákolt szerszámokkal fuvarosnak, hogy azokkal a városi szabályrendelet értelmében fuvarozni nem szabad. Ennélfogva ezen tarthatatlan állapot megszüntetése céljából f. évi május hó 27-én d. u. 3 órakor kocsi lo és szerszám szemlélet tartok és pedig a lóvásártéren. Miért is felhívom az érdekelt élelmiszert szállító tulajdonosait, hogy a jelzett napon tartandó szemlére kifogástalan karban levő lovakkal s jó állapotban levő kocsikkal és szerszámokkal annál is inkább jelenjenek meg, mert akik a szemlén nem jelennek meg, tőlük az élelmiszer-szállítás elvonatik. Nagyvárad, 1915 május hó 9-én. Gerő Ármán, rendőrfőkapitány.

Nagyvárad város rendőrfőkapitányi hivatalától.
10704—1915 szám.

Hirdetés.

A 41737—915. B. M. III. C. számú belügyminiszteri körrendelet alapján értesítem a város közönségét, hogy a gabona- és lisztkészletek eltűnésére vonatkozó bejelentések mindég a rendőrfőkapitányi hivatalhoz küldendők, ahol ezen bejelentések előszóval is előterjeszthetők.

Egyben újlag figyelmeztetem a város közönségét, hogy eltűnő készleteiket önként jelentésük be, mivel azok, akik ezt nem teszik, készleteik elkobzásán felül igen szigoruan fognak büntettetni.

Nagyvárad, 1915. május 11.

Gerő,
rendőrfőkapitány.

Nagyvárad város tanácsa katonai ügyosztálya.
13763—1915. sz.

Hirdetés.

Közhirre teszem, hogy a Nagyméltóságú m. kir. honvédelmi miniszter ur által 95210—1915 szám alatt: báró Wullerstorff Urbair Bernát altengernagy által két szegény beteg tengerész katoná segélyezésére létesített alapítvány segélyének kiosztása tárgyában kibocsátott pályázati hirdetés a városi katonai ügyosztály 31. számú szobájában a hivatalos órák alatt bárki által megtekinthető.

Nagyvárad, 1915. május 8.

Eleméry Ferencz,
katonai tanácsnok.

Nagyvárad város rendőrfőkapitányi hivatalától.
11016/1915 szám.

Felhívás.

A nagyváradai 4. h. gy. ezred parancsnoksága elhatározta, hogy a most folyó nagy küzdelmekben az ezred tagjainak hősiességével szerzett hadi emlékek összegyűjtésére hadimúzeumot létesít. Ezen hazafias cél érdekében a rendőrfőkapitányi hivatal útján felkéri Nagyvárad város minden nemes eszméért lelkesedő polgárságát, hogy a kirtokában levő s ellenségtől szerzett fegyver, felszerelési tárgyak, emlékek stb. a hadimúzeumnak való átadás végett a rendőrfőkapitánysághoz szolgáltatassák be. Ezen tárgyaknak a hadimúzeumban való elhelyezésével az adakozók azt is lehetővé teszik, hogy hozzátartozóik hősi cselekedetére vonatkozó emlékek méltó helyen őrzessenek meg az utódok számára.

Ez emlékek beszolgáltatása a közönség érdekében is fontos, mivel több miniszter irendelet is intézkedik arról, hogy az ellenségtől a harctéren zsákmányolt vagy más uton szerzett fegyverek, felszerelési tárgyak emlékek stb. közforgalomban nem hozhatók, hanem azok tulajdonosai kötelesek azokat elkobozás és büntetés terhe alatt a hatóságnak beszállítani, azért a rendőrfőkapitányi hivatal felhívja mindazokat, akik már jelzett tárgyak kirtokában vannak, hogy azokat a nemes cél érdekében is szolgáltatassák be a rendőrfőkapitányi hivatalnál (I. em. 7. sz. szoba) annál is inkább, mivel a miniszteri rendeletek értelmében az 1878. évi V. t. c. 365. §-ában körülírt vétség miatt büntettetni fognak.

Nagyvárad, 1915. május 14-én.

Rendőrfőkapitányság.

Nagyvárad város rendőrfőkapitányi hivatalától.
10588—1915. szám.

Hirdetés.

Nagyvárad város rendőrfőkapitányi hivatala felhívja mindazokat, akik ellenségtől szerzett fegyverek, felszerelési tárgyak, emlékek stb. kirtokában vannak, hogy eme tárgyakat a rendőrfőkapitányi hivatalnál (I. em. 7. sz. szoba) annál is inkább szolgáltatassák be, mivel ellenkező esetben az 1878. évi V. t. c. 365. §-ában körülírt vétség miatt büntettetni fognak.

Nagyvárad, 1915. május 12.

Gerő,
rendőrfőkapitány.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Értesítjük a t. közönséget, hogy a

Wolfram lámpák

ma olcsóbb lett, **Wolfram** és egyéb izzólámpák nagy raktára **legolcsóbb áron** a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelés rálízetés nélkül házhoz szállítjuk.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Elvállaljuk villamos világítási és erőátviteli berendezések felszerelését.

Csillárok,

l á m p á k

Állandóan nagy választékban kaphatók.

Villamos motorok

1/2 lóerőtől minden nagyságban.

Főszerező telefonja 55. sz.